

บทเรียนจากกรณีการทุจริตสนามฟุตบอล

The Lesson from the Futsal Court's Corruption Case

ชูเกียรติ วิเศษเสนา*

อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล*

Chookiat Wiset Sena*

Lecturer at Faculty of Education, Vongchavalitkul University*

Corresponding author E-mail: Chookiat_wis@vu.ac.th

(Received: April 26, 2022; Revised: May 15, 2022; Accepted: May 22, 2022)

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทเรียนจากความบกพร่องทางการบริหารกรณีการทุจริตสนามฟุตบอล ด้วยงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ในจังหวัดนครราชสีมา โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากข่าวทางสื่อมวลชนและข้อมูลจากเอกสารทางราชการ

ผลการศึกษาพบว่า 1) โรงเรียนส่งเอกสารของงบประมาณตามแบบตัวอย่างที่นักการเมืองจัดให้ 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) ไม่ได้ตรวจสอบรายละเอียดเอกสารของโรงเรียนก่อนส่งให้ สพฐ. 3) สพฐ. จัดสรรงบประมาณโดยระบุชื่อโรงเรียนตามที่นักการเมืองแจ้งไว้ 4) สพฐ. ให้ใช้งบประมาณก่อสร้างปรับปรุงอาคารเรียนไปก่อสร้างปรับปรุงสนามกีฬาได้ 5) คำสั่งมอบอำนาจเกี่ยวกับการพัสดุ หนังสือแจ้งจัดสรรงบประมาณ และแนวทางการบริหารงบประมาณไม่สอดคล้องกัน 6) โรงเรียนไม่ได้ขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ ไม่ได้ใช้แบบแปลนมาตรฐาน แต่ใช้แบบตัวอย่างในแผ่นซีดีที่นักการเมืองจัดให้ 7) มีชื่อเจ้าหน้าที่ สพฐ. อยู่ในแผ่นซีดี ทำให้โรงเรียนเชื่อว่าแบบตัวอย่างนั้นถูกต้องแล้ว 8) สพท. ไม่ได้ตรวจสอบบทวนก่อนอนุมัติจัดสรรงบประมาณ 9) โรงเรียนมีบุคลากรจำกัด ไม่มีบุคลากรเฉพาะทาง แต่ไม่ได้ขอสนับสนุนบุคลากรจากหน่วยงานอื่น 10) โรงเรียนไม่ได้ตรวจสอบว่าผู้เข้าประกวดราคาเป็นกลุ่มเดียวกันหรือไม่ 11) โรงเรียนไม่ได้ตรวจสอบว่าผู้รับจ้างได้ปลอมเอกสารและใช้เอกสารปลอมหรือไม่ และ 12) สพท. ไม่ได้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบระหว่างดำเนินการและก่อนเบิกจ่ายงบประมาณ ถึงแม้ว่าความบกพร่องทางการบริหารดังกล่าวยังรอการพิสูจน์ว่าเกิดจากการสำคัญผิดในข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ การประมาทเลินเล่อ หรือการมีเจตนาทุจริต แต่ความบกพร่องทางการบริหารเหล่านี้นับเป็นบทเรียนสำคัญสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียน ที่จำเป็นต้องศึกษาเรียนรู้ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความบกพร่องทางการบริหารสำหรับการดำเนินการในลักษณะเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ: บทเรียน, ความบกพร่องทางการบริหาร, การทุจริต, สนามฟุตบอล

Abstract

The article's purpose is to investigate the lessons learned from administrative deficiencies in managing the construction of futsal courts in public schools affiliated with the Office of the Basic Education Commission (OBEC) in Nakhon Ratchasima province during the fiscal year 2012 budget, which were charged later as fraud cases by the Supreme Court. The study used content analysis, gathering data from media news and official documents. The study found several deficiencies in the process, such as schools submitting budget requests provided by politicians without review by the OESA, the OBEC

allocating the same budget to schools without review, and discrepancies among power of attorney, budget appropriation notices, and budget management. Additionally, schools did not use standard blueprints for construction and did not seek consultation from outside agencies, among other issues. These administrative deficiencies provide important lessons for educational administrators and school directors to prevent similar issues in the future.

Keywords: Lesson, Administrative Deficiency, Corruption, Futsal Court

1. บทนำ

การทุจริตกรณีการก่อสร้างสนามฟุตบอลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยงบประมาณแปดหมื่นห้าพันปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ทั้งในจังหวัดนครราชสีมา และอีกหลายจังหวัดในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปรากฏเป็นข่าวในช่วงปลายปี พ.ศ. 2557 เป็นต้นมา สื่อมวลชนทุกประเภททั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ในแทบทุกสำนัก รวมทั้งสื่อออนไลน์ ได้นำเสนอข่าวในแง่มุมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดกระแสความสนใจทั้งในวงการศึกษาและในวงสังคมทั่วไปอย่างกว้างขวาง ตัวอย่างเช่น

“ทุจริตสนามฟุตบอลโคราช” (ไทยรัฐ, 2561)

“ไฉน คดีทุจริตสนามฟุตบอล ถูกดองมา 5 ปี” (คมชัดลึก, 2561)

“ป.ป.ช. จ่อฟันทุจริตสนามฟุตบอล นักการเมือง-ผอ.รร.เอี่ยวด้วย” (Pattaporn_a, 2564.)

“ทุจริตเชิงนโยบาย! ป.ป.ช. แจงฟัน คดีฟุตบอลโคราช ‘แบ่งงานชัด-ให้พวกได้คู่สัญญา / รวม 15 ล้านบาท คดีสร้างสนามฟุตบอลภาคเหนือ ป.ป.ช. แจงข้อกล่าวหาอีก 2 ราย/จำแนก 5 กลุ่ม ครูเอี่ยวนับร้อย'ส.ส.-บิ๊กสพฐ.' โดนด้วย! ป.ป.ช. จ่อฟันคดีทุจริต. ฟุตบอลทั่วประเทศ.” (Isranews. 2564)

กลุ่มผู้ถูกชี้มูลความผิดต่างออกมาปฏิเสธ และพยายามอธิบายต่อสังคม ตัวอย่างเช่น

“ครูโคราชร้องถูกรังแก ป.ป.ช. ชี้มูลทุจริตสนามฟุตบอล จ่อไล่ออก 64 คน” (ไทยรัฐ, 2561)

รวมทั้งมีกลุ่มแนวร่วมที่ให้การสนับสนุนกลุ่มผู้ถูกชี้มูลความผิด ตัวอย่างเช่น

“ส.ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมฯ ร้องสภา หลังถูก ป.ป.ช. ชี้มูลฯทุจริตสนามฟุตบอล” (ไทยรัฐ, 2561)

แต่ในขณะเดียวกันก็มีกลุ่มที่เร่งรัดให้การทุจริตการก่อสร้างสนามฟุตบอลดับหน้าไปโดยเร็ว ตัวอย่างเช่น

“อัจฉริยะ ยื่นอัยการสูงสุดเร่งคดี ทุจริตสนามฟุตบอล” (ไทยรัฐ, 2561)

และยังมีข่าวความเคลื่อนไหวติดตามมาอีกอย่างต่อเนื่อง ตัวอย่างเช่น

“65 ครูโคราช เครียด ไม่เป็นอันกินอันนอน ลั่นคดีทุจริตสนามฟุตบอล” (มติชน, 2564)

“ครูเอี่ยวปมสนามฟุตบอลโคราชรอดสอบวินัย” (เดลินิวส์, 2564)

เหตุการณ์ดังกล่าว นอกจากทำให้เกิดกระแสความสนใจทั้งในวงการศึกษาและวงสังคมอย่างกว้างขวางแล้วยังสร้างความตื่นตัวและความอยากรู้อยากเห็นเพิ่มมากขึ้น แน่แน่นอนว่าคนส่วนหนึ่งย่อมเชื่อตามกระแสข่าวที่ปรากฏทางสื่อสารมวลชนต่าง ๆ ว่าเกิดการทุจริตจริง ผู้ที่เป็นตัวการให้เกิดการทุจริตคือนักการเมือง ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนและผู้รับจ้างที่ร่วมมือกันเป็นขบวนการเพื่อกระทำการทุจริตอย่างมโหฬาร โดยอาจจะบริภาษ สาปแช่ง ก่นด่า สมน้ำหน้าบุคคลเหล่านั้น รวมทั้งขยายข่าวเพื่อประจานและยกเป็นอุทาหรณ์เพื่อสอนใจคนรุ่นหลังไม่ให้กระทำการทุจริตเช่นนั้นอีก

แต่คนอีกส่วนหนึ่งถึงแม้จะเชื่อว่าเกิดการทุจริตจริง แต่อาจจะเกิดความเคลือบแคลงสงสัยในข้อเท็จจริง และอาจจะเกิดคำถามที่ต้องการคำตอบติดตามมามากมาย เช่น เหตุการณ์ที่แท้จริงเป็นอย่างไร ทำไมในแต่ละจังหวัด/แต่ละเขตพื้นที่การศึกษา/แต่ละโรงเรียนจึงเกิดการทุจริตในลักษณะคล้ายกันขึ้นมาได้ นักการเมืองใช้อิทธิพลบีบบังคับหรือเปล่า ทำไม

ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนจำนวนมากจึงคิดทำซ้ำได้พร้อม ๆ กัน ผู้บริหารเหล่านั้นเต็มใจร่วมมือหรือตกเป็นเหยื่อของนักการเมือง เป็นต้น รวมทั้งอาจจะอยากรู้ต่อไปว่าในท้ายที่สุดแล้วศาลจะพิพากษาอย่างไร

กรณีการทุจริตจากการก่อสร้างสนามฟุตบอล มีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานและบุคคลหลายฝ่าย ทั้งคณะรัฐมนตรีสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา นักการเมือง ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ผู้รับจ้าง ตลอดจนทั้งเจ้าหน้าที่และครูผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการดำเนินงานทุกขั้นตอน และก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนทั้งในจังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดอื่น ๆ สร้างความตื่นตระหนก หวั่นไหว ท้อแท้ หวาดระแวงต่อการบริหารงานงบประมาณ ซึ่งอาจส่งผลเสียหายต่อการศึกษาและคุณภาพผู้เรียนโดยรวม ดังนั้น กรณีการทุจริตนี้ จึงสมควรเป็นกรณีตัวอย่างในการศึกษาเรียนรู้วิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อถอดบทเรียนให้เห็นถึงความบกพร่องทางการบริหารจากกระบวนการดำเนินงานทั้งหมด อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในการป้องกันและแก้ไขการดำเนินงานในลักษณะเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันได้ต่อไป

2. กระบวนการทุจริตสนามฟุตบอลจากข้อมูลทางสื่อมวลชน

สื่อมวลชนทุกประเภทในแทบทุกสำนักกรวมทั้งสื่อออนไลน์ ได้นำเสนอข่าวการทุจริตสนามฟุตบอลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยงบประมาณแปดหมื่นห้าพันปีงบประมาณ พ.ศ.2555 ด้วยข้อมูลที่สอดคล้องกัน เช่น ทุจริตสนามฟุตบอล / ทุจริตสนามฟุตบอลโคราช / คดีทุจริตสนามฟุตบอล (ไทยรัฐ, 2561) กลุ่มครูโคราช โดนไล่ออกคดีทุจริตวอนทุเลาค่าสั่ง / ศาลรับฟ้องคดีฟุตบอล / ศาลฎีกานักการเมืองนัดสอบคำให้การคดีทุจริตสนามฟุตบอล (มติชน, ออนไลน์) ผอ.รร.เซ็ง ถูกสั่งคุมมองเฝ้าทุจริตสนามฟุตบอล / The Exit : 8 ปี ทุจริตสนามฟุตบอล / สพฐ.ไล่ออกผู้บริหาร-ผอ.รร.-ครู ถูกชี้มูลทุจริตสนามฟุตบอล (ไทยพีบีเอส, 2563) เป็นต้น ข่าวการทุจริตสนามฟุตบอลจากสื่อมวลชนดังกล่าวมานี้ ส่วนใหญ่จะรายงานข้อมูลตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งอาจไม่เห็นภาพรวมของกระบวนการทุจริตสนามฟุตบอลได้ทั้งหมด

สำนักข่าวอิศรา (Isranews, 2564) ได้สรุปภาพรวมของกระบวนการทุจริตสนามฟุตบอล ใน “สรุปมหากาพย์คดีฟุตบอล ...” ไว้ดังนี้

“.....ในช่วงปี 2562 ป.ป.ช. ได้เปิดแถลงข่าวชี้มูลความผิด นักการเมือง และพวกจำนวนรวม 87 ราย เป็นทางการสำนวนการไต่สวนคดีของ ป.ป.ช. ระบุว่า กรณีนี้เกิดขึ้นเมื่อปี 2555 โดยเป็นงบประมาณแปดหมื่นห้าพันปีการศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างงานปรับปรุงสนามกีฬาพร้อมอุปกรณ์ (สนามฟุตบอล) มีลักษณะมุ่งหมายมิให้มีการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม เพื่อเอื้ออำนวยแก่ผู้เข้าทำการเสนอราคารายใดให้เป็นผู้มีสิทธิทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ และการก่อสร้างไม่ได้มาตรฐานตามรูปแบบรายการและวิธีการก่อสร้าง สนามกีฬาไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง.....”

“.....ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งประกอบด้วยผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการระดับสูง และกลุ่มเอกชน มีพฤติการณ์ร่วมกันทุจริตเชิงนโยบาย และเป็นตัวการร่วมกันในลักษณะการแบ่งหน้าที่กันทำ ตามบทบาทตามหน้าที่และอำนาจที่แต่ละคนมี และเป็นการสนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการกระทำความผิด โดยผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ และเอกชนร่วมดำเนินการอย่างเป็นระบบและเป็นกระบวนการ โดยทุจริต ตั้งแต่ขั้นตอนการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 (งบแปดหมื่นห้าพันปีการศึกษา) ให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดอื่นรวมจำนวน 18 จังหวัด วงเงินประมาณ 4,459,420,000 บาท ใน 2 โครงการหลัก หนึ่งในนั้นคือ โครงการก่อสร้างสนามกีฬาฟุตบอล รวมถึงมีการวางแผนในการทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างอีกหลายประการ เพื่อให้กลุ่มเอกชนที่เป็นพรรคพวกของตนเองได้เข้าเป็นคู่สัญญา และการก่อสร้างสนามกีฬาฟุตบอลไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริงตรงตามวัตถุประสงค์.....”

“.....สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ในยุครัฐบาล น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี ได้จัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 กว่า 600 ล้านบาท ให้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดต่าง ๆ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ..... โดยงบประมาณดังกล่าวได้มาจากการแปรรูปที่ดินของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ที่ระบุเป็นค่าก่อสร้าง-ปรับปรุง ซ่อมแซม อาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งก่อสร้างที่ชำรุดทรุดโทรมที่ประสบอุบัติเหตุ แต่กลับนำไปก่อสร้างสนามฟุตบอล โดยจะส่งงบประมาณไปในจังหวัดข้างต้นที่กลุ่มการเมืองต้องการ โดยกลุ่มการเมืองไปติดต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ให้นำงบประมาณไปก่อสร้างตามโรงเรียนที่กำหนด โดยกำหนดให้ ดำเนินการตามแนวทางการจัดซื้อจัดจ้าง การประกวดราคา การกำหนดราคากลาง รวมทั้งร่างบันทึกการกำหนดขอบเขตงาน (TOR) เป็นต้นทั้งนี้เพื่อต้องการให้บริษัทห้างร้านของกลุ่มการเมืองดังกล่าวเป็นผู้ได้รับงาน.....”

“.....ลักษณะของทุจริต 1. มีการก่อสร้างไม่ได้มาตรฐาน โดยพื้นคอนกรีตไม่ถูกต้องตามคุณลักษณะเฉพาะ นำวัสดุ แผ่นยางสังเคราะห์สำหรับสนามในร่มมาใช้ในสนามกลางแจ้งทำให้ไม่สามารถใช้งานได้ และไม่มีความทนทาน เป็นการใช้วัสดุ ผิดประเภท เพื่อเป็นการลดต้นทุนในการก่อสร้าง 2. ราคาแพงเกินจริง 3. ผลประโยชน์ทับซ้อน เป็นพื้นที่ของนักการเมือง และ นักการเมืองเป็นผู้รับเหมา.....”

“.....จังหวัดที่มีการก่อสร้างสนามฟุตบอลในภาคอีสาน 9 จังหวัด ได้แก่ ขอนแก่น ชัยภูมิ มุกดาหาร นครราชสีมา สกลนคร สุรินทร์ ยโสธร อุบลราชธานี อำนาจเจริญ และ ภาคเหนือ 7 จังหวัด ได้แก่ พิจิตร โขงเจียม อุตรดิตถ์ พะเยา เพชรบูรณ์ น่าน ตาก และ เชียงใหม่.....”

จากภาพรวมของกระบวนการทุจริตดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เริ่มจากกลุ่มนักการเมืองที่ได้แปรรูปงบประมาณ รายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 จากนั้นได้จัดสรรงบประมาณตามระบบราชการจากสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ไปถึงสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้จัดจ้างก่อสร้างสนาม ฟุตบอลตามแบบที่ตนกำหนด แล้วให้ผู้รับจ้างซึ่งเป็นกลุ่มของตนเองเข้าไปเป็นผู้ประมูลงานก่อสร้าง

นอกจากนั้น สำนักข่าวอิสรา (Isranews, 2564) ได้นำเสนอกรณีตัวอย่าง ซึ่งเป็นกระบวนการทุจริตการก่อสร้าง สนามฟุตบอลในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ไว้ใน “สรุปมหากาพย์คดีฟุตบอล ...” ดังนี้

“.....ในช่วงที่มีการจัดทำงานงบประมาณปีงบประมาณ 2555 นักการเมือง ได้สั่งการให้พวกของตน เข้าไปประสานกับ ผู้อำนวยการโรงเรียนต่าง ๆ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 เพื่อจัดสรรงบประมาณ ก่อสร้างสนามฟุตบอลให้ ...ในขั้นตอนการจัดทำงานงบประมาณ ... เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำคำขอ เพิ่มเติมงบประมาณในรายการที่ 4 จำนวน 7,000,000,000 ล้านบาท โดยที่ไม่มีรายละเอียดว่าจะใช้ก่อสร้างสนามกีฬาที่ใด อย่างไร ในวงเงินเท่าใด.....ต่อมาสำนักงบประมาณได้จัดทำบันทึกเสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อนำเสนอที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ให้ความเห็นชอบ และคณะกรรมการฯได้พิจารณาเพิ่มเติมงบประมาณในส่วนนี้ ตามคำขอแปรรูปที่ดินเป็นเงินทั้งสิ้น 4,459,420,000 บาท โดย... ผู้อำนวยการส่วนการงบประมาณ สำนักนโยบายและแผนงบประมาณ สังกัดสำนักงบประมาณ ในขณะนั้น เป็นผู้สั่งการให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงบประมาณนำบัญชียอดรายการแปรรูปที่ดินปี 2555 (ใบโควตา) ไปมอบ ให้กับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) อีกทอดหนึ่งเพื่อใช้ควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณ ให้ตรงตามความต้องการของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีส่วนได้รับการจัดสรรในครั้งนี้.....”

“.....ในส่วนของการประสานงานกับผู้อำนวยการโรงเรียนในพื้นที่ นักการเมืองสั่งคน เข้าไปประสานงานเพื่อให้ได้ รายชื่อโรงเรียนที่ต้องการก่อสร้างสนามฟุตบอล จากนั้นได้สั่งการให้นายประภัสร์ ลิมานันท์ ครูโรงเรียนวัดจะเข้ใหญ่ จังหวัด สมุทรปราการและนางสาวกุลธิดา วีรตานนท์ ซึ่งเป็นผู้ประสานงานพรรคการเมือง นำรายชื่อโรงเรียนที่ได้จากการประสานงาน ไปมอบให้กับเจ้าหน้าที่ของ สพฐ. เจ้าหน้าที่ของ สพฐ. ก็จะนำรายชื่อโรงเรียนต่างๆ ดังกล่าว มาตรวจสอบกับใบโควตาไม่ให้ เกินกรอบวงเงินที่ได้รับแล้วทำบันทึกเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงนายชินภัทร ภูมิรัตน เลขาธิการคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อลงนามในหนังสือจัดสรรงบประมาณปี 2555 พร้อมแนบรายชื่อโรงเรียนที่ได้รับประสานมานั้นไปด้วย แล้วส่งไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขต (ในลักษณะ TOP DOWN) ในขณะเดียวกันก็แจ้งไปยังสำนักการคลังและ

สินทรัพย์ เพื่อโอนงบประมาณในส่วนนี้ไปให้ เฉพาะจังหวัดนครราชสีมาได้รับงบประมาณเป็นจำนวน 295 ล้านบาท หลังจาก
ที่ เลขฯ สพฐ. ได้ทำหนังสือแจ้งจัดสรรงบประมาณ พร้อมแนบรายชื่อโรงเรียนให้ตามความประสงค์ของนักการเมือง ได้สั่ง
การให้ คนสนิท ของตน ซึ่งเป็นผู้ประสานงานตั้งแต่ต้น ร่วมกับ กรรมการผู้จัดการบริษัท สपोर्ट แอนด์ เกม จำกัด ซึ่งเป็น
ตัวแทนของบริษัทต่างๆ ที่จะเข้ามาเป็นคู่สัญญา เข้ามาประสานงานในพื้นที่ร่วมกับผู้อำนวยการโรงเรียนต่าง ๆ ที่ได้รับการ
จัดสรรงบประมาณ เพื่ออธิบายรายละเอียด วิธีการ และขั้นตอน ในการจัดซื้อจัดจ้างทั้งหมด เพื่อให้โรงเรียนต่าง ๆ
ไปดำเนินการตามที่ได้เตรียมไว้ โดยมีกรณียกหมายกันหลายแห่ง และมีผู้อำนวยการเขตพื้นที่เป็นผู้ช่วยเหลือ
ประสานงานแจ้งให้โรงเรียนต่าง ๆ ทราบและเข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงขั้นตอนการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างและตัวอย่าง
พร้อมกำหนดปฏิทินการดำเนินการไว้ล่วงหน้า.....”

“.....กำหนดเสนอราคาวันเดียวกันแยกรายเขต ไม่ให้ผู้ค้ารายอื่นรู้ราคาแท้จริงที่มีการประมูล โดยกำหนดวันที่
ในการเสนอราคาเป็นวันเดียวกันแยกเป็นรายเขต มิให้ผู้ค้ารายอื่นรู้ราคาที่แท้จริงที่มีการประมูลได้ เพื่อป้องกันมิให้ผู้ค้ารายอื่น
เข้าร่วมการประมูลอีกทางหนึ่ง เป็นต้น โดยมีการกำหนดคุณลักษณะร่างขอบเขตของงาน (TOR) อันเป็นการกีดกันผู้ค้า
รายอื่นมิให้ร่วมในการเสนอราคาเพื่อหลีกเลี่ยงการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม กล่าวคือกำหนดให้ใช้แผ่นยางสังเคราะห์ (EVA)
ซึ่งไม่สามารถนำมาใช้ทำพื้นสนามกีฬาฟุตบอลกลางแจ้งได้มาใช้และตั้งราคาไว้สูงกว่าความเป็นจริง 8-9 เท่า (ราคาที่แท้จริง
มีราคาตารางเมตรละประมาณ 330 บาท) นอกจากนี้ได้กำหนดให้ใช้หนังสือแบบเรียนที่มีขายเฉพาะตัวแทนจำหน่าย
พรรคพวกของตนเท่านั้น เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของเอกสารประกวดราคาด้วย โดยมีนายมานัส ชาวนา กรรมการบริษัท
วอเตอร์ ฮีล แลนด์ จำกัด เข้ามาเป็นคู่เทียบ ผลการประกวดราคาในเวลาต่อมาปรากฏจากหลักฐานว่า ห้างหุ้นส่วนจำกัด
เอ็มเอไอ เอ็นเตอร์ไพรส์ ซึ่งเป็นของผู้ชนะการประกวดราคา โดยเสนอราคาต่ำกว่างบประมาณที่ตั้งไว้จำนวน 500 บาท
เกือบทุกโรงเรียน.....”

“.....ต่อมาภายหลังได้มีการส่งมอบงานให้กับโรงเรียนต่าง ๆ แต่พื้นสนามฟุตบอลไม่สามารถใช้งานได้ เนื่องจาก
แผ่นยางสังเคราะห์ (EVA) ที่กำหนดใน TOR เมื่อถูกความร้อนจะเกิดการโก่งงอ และเนื่องจากมิได้มีการติดตั้งอย่างถาวร
จึงทำให้เกิดการหลุดล่อนเมื่อมีลมพัดแรง ซึ่งโรงเรียนต่าง ๆ ก็ได้ถอดเก็บไว้และมีได้นำออกมาใช้งานตามวัตถุประสงค์
แต่อย่างไรก็ตาม อีกทั้งเมื่อเกิดความเสียหาย ผู้อำนวยการโรงเรียนต่าง ๆ ก็ได้เรียกให้ผู้รับจ้างเข้ามาแก้ไขและมีได้ทำการ
ยึดหลักประกันสัญญาเพื่อบรรเทาความเสียหาย.....”

จากกรณีตัวอย่างกระบวนการทุจริตการก่อสร้างสนามฟุตบอลในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา
เขต 2 ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เริ่มต้นจากนักการเมืองได้ให้ผู้ประสานงานของตนไปติดต่อกับผู้อำนวยการโรงเรียนเป้าหมาย
เพื่อจัดทำค่าของงบประมาณ ส่งผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไปถึงสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
จากนั้นนักการเมืองได้ให้สำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณที่นักการเมืองได้แปรญัตติไว้แล้ว ให้สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐานจัดสรรต่อ ผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ไปถึงสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้จัดจ้างก่อสร้าง
สนามฟุตบอลตามแบบที่ตนกำหนด แล้วให้ผู้รับจ้างซึ่งเป็นกลุ่มของตนเองเข้าไปฮั้วประมูลงานก่อสร้าง ทำให้สนามฟุตบอล
ไม่ได้มาตรฐานและราคาสูงเกินจริง ส่วนกระบวนการดำเนินงานในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ ก็น่าจะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน

3. กระบวนการดำเนินงานจากข้อมูลทางเอกสารราชการ

จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารการดำเนินงานตามโครงการปรับปรุงสนามกีฬาพร้อมอุปกรณ์ (สนาม
ฟุตบอล) ด้วยงบประมาณแปรญัตติ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31, ม.ป.ป.)
พบว่ามีการดำเนินการดำเนินงานตามลำดับ สรุปได้ดังนี้

3.1 โรงเรียนที่ประสงค์ปรับปรุงสนามกีฬา ทายอดจัดทำหนังสือขอรับการสนับสนุนงบประมาณปรับปรุงสนามกีฬา
โรงเรียน พร้อมโครงการปรับปรุงสนามกีฬาโรงเรียน คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงสนามกีฬาโรงเรียน
ตามโครงการ และผลการพิจารณาปรับปรุงสนามกีฬาโรงเรียนตามโครงการ และจัดส่งหนังสือพร้อมเอกสารดังกล่าวไปยัง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้นสังกัด ในช่วงครึ่งแรกของเดือนมีนาคม พ.ศ. 2555 (เอกสารของแต่ละโรงเรียนมีรูปแบบเหมือนกันซึ่งคาดว่าได้ทำตามแบบตัวอย่างที่ผู้ประสานงานของนักการเมืองนำไปให้)

3.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้นสังกัดทยอยจัดส่งหนังสือขอรับการสนับสนุนงบประมาณปรับปรุงสนามกีฬาโรงเรียน พร้อมโครงการปรับปรุงสนามกีฬาโรงเรียน คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงสนามกีฬาโรงเรียนตามโครงการ และผลการพิจารณาปรับปรุงสนามกีฬาโรงเรียนตามโครงการ ของโรงเรียนต่าง ๆ ไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในช่วงครึ่งหลังของเดือนมีนาคม พ.ศ.2555

3.3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหนังสือแจ้งแนวทางการบริหารงบประมาณประจำปี 2555 (งบปรารถติ) พร้อมแนวทางการบริหารงบประมาณประจำปี 2555 (งบปรารถติ) ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่าง ๆ ในช่วงครึ่งหลังของเดือนมีนาคม พ.ศ.2555 โดยมีสาระสำคัญว่าให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียน มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการบริหารงบประมาณประจำปี 2555 (งบปรารถติ) ตามที่ระบุไว้ในแนวทางดังกล่าว

3.4 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหนังสือแจ้งจัดสรรงบประมาณปี 2555 งบลงทุน ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง พร้อมข้อมูลรายชื่อโรงเรียนที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ซึ่งมีทั้งโรงเรียนที่ได้รับงบประมาณปรับปรุงสนามกีฬา พร้อมอุปกรณ์ และโรงเรียนที่ได้รับงบประมาณเพื่อการอื่น รวมอยู่ในข้อมูลรายชื่อโรงเรียนฉบับเดียวกัน ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่าง ๆ ในช่วงปลายเดือนมีนาคม พ.ศ. 2555 โดยมีสาระสำคัญว่าให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาอนุมัติจัดสรรให้กับโรงเรียนตามรายชื่อที่ส่งมาด้วย และมีข้อสั่งการเพิ่มเติม 6 ข้อ ซึ่งเกี่ยวกับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียน

3.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้นสังกัด มีหนังสือแจ้งจัดสรรงบประมาณปี 2555 งบลงทุน ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง พร้อมข้อมูลรายชื่อโรงเรียนที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ซึ่งได้รับจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และแนวทางการบริหารงบประมาณประจำปี 2555 (งบปรารถติ) ไปยังโรงเรียนต่าง ๆ ทุกโรงเรียนที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ในช่วงเดือนเมษายน พ.ศ. 2555 โดยมีสาระสำคัญว่าให้โรงเรียนดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องและแนวทางการบริหารงบประมาณดังกล่าว (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษาบางแห่งได้จัดประชุมโรงเรียนที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ ให้ชัดเจน)

3.6 โรงเรียนที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณปรับปรุงสนามกีฬาพร้อมอุปกรณ์ ทยอยจัดทำหนังสือพร้อมแบบประมาณราคา สำเนาประมาณราคาก่อสร้าง รายงานผลการพิจารณา และคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาราคากลาง ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้นสังกัด ในช่วงครึ่งแรกของเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2555 (เอกสารของแต่ละโรงเรียนมีรูปแบบเหมือนกันซึ่งคาดว่าได้ทำตามแบบตัวอย่างที่ผู้ประสานงานของนักการเมืองนำไปให้)

3.7 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้นสังกัด มีหนังสืออนุมัติจัดสรรงบประมาณ ปีงบประมาณ 2555 งบลงทุน ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง พร้อมบัญชีรายละเอียดประกอบการโอนจัดสรรงบประมาณรายจ่าย งบประมาณปี 2555 ไปยังโรงเรียนต่าง ๆ ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ในช่วงครึ่งหลังของเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2555 โดยมีสาระสำคัญว่าให้โรงเรียนดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และจัดส่งสำเนาสัญญาจ้างเพื่อผูกพันงบประมาณ

3.8 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหนังสือแจ้งจัดสรรงบประมาณปี 2555 (เพิ่มเติมในบางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา) พร้อมข้อมูลรายชื่อโรงเรียนที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ไม่ได้จัดส่งหนังสือขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีโรงเรียนที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม ในช่วงครึ่งหลังของเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2555 โดยมีสาระสำคัญเช่นเดียวกับข้อ 4 และการดำเนินงานต่อจากนั้นก็มีการดำเนินการเช่นเดียวกับข้อ 5 ข้อ 6 และข้อ 7 (โรงเรียนที่ไม่ได้จัดส่งหนังสือขอรับการสนับสนุนงบประมาณแต่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ คาดว่าได้รับการประสานงานทางโทรศัพท์จากผู้ประสานงานของนักการเมือง)

3.9 โรงเรียนที่ได้รับการอนุมัติจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้นสังกัดแล้ว ได้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยได้รับการมอบอำนาจตามคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นที่ ที่ 22/2546 เรื่อง มอบอำนาจเกี่ยวกับการพัสดุ สั่ง ณ วันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 จนการปรับปรุงสนามกีฬาพร้อมอุปกรณ์ (สนามฟุตบอล) แล้วเสร็จ และได้จัดส่งหนังสือพร้อมหลักฐานที่เกี่ยวข้องไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้นสังกัดเพื่อขอเบิกจ่ายเงินงบประมาณให้ผู้รับจ้าง ซึ่งเมื่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่าง ๆ ได้ตรวจสอบหลักฐานที่โรงเรียนจัดส่งไปถูกต้องแล้วก็ได้เบิกจ่ายเงินงบประมาณให้ผู้รับจ้าง

3.10 ต่อมาเมื่อปลายปี พ.ศ. 2557 เริ่มปรากฏข่าวความเสียหายของสนามฟุตบอลทางสี่มุมลชนต่าง ๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้าไปตรวจสอบข้อเท็จจริง สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน โดย สำนักงานตรวจสอบพิเศษภาค 4 ได้เข้าไปตรวจสอบโรงเรียนต่าง ๆ ในเขตอำเภอโนนสูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 พบว่า ผู้รับจ้างมีการปลอมเอกสารและใช้เอกสารปลอมในการเข้าทำสัญญากับโรงเรียน ซึ่งทำให้โรงเรียนสำคัญผิดในข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ เพราะได้รับแผ่นยางปูพื้นสนามฟุตบอลที่ไม่สามารถใช้ปูกลางแจ้งได้ และอาจเป็นสาเหตุให้สนามฟุตบอลเกิดความเสียหาย โดยได้ส่งรายงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มอบอำนาจให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 แจ้งความดำเนินคดีกับผู้รับจ้าง ซึ่งอยู่ในระหว่างดำเนินคดีของเจ้าพนักงาน

3.11 เมื่อโรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่าง ๆ ได้พิจารณาเห็นว่าผู้รับจ้างได้ปลอมเอกสารและใช้เอกสารปลอมในการเข้าทำสัญญากับโรงเรียน ซึ่งทำให้โรงเรียนสำคัญผิดในข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ เพราะได้รับแผ่นยางปูพื้นสนามฟุตบอลที่ไม่สามารถใช้ปูกลางแจ้งได้ และอาจเป็นสาเหตุให้สนามฟุตบอลเกิดความเสียหายเช่นเดียวกัน จึงได้ขอให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมอบอำนาจเพื่อดำเนินคดีกับผู้รับจ้าง ซึ่งต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มอบอำนาจให้แล้ว และโรงเรียนต่าง ๆ ได้แจ้งความดำเนินคดีกับผู้รับจ้างแล้ว ซึ่งอยู่ในระหว่างดำเนินคดีของเจ้าพนักงานเช่นเดียวกัน

4. ความบกพร่องทางการบริหารจากกรณีการทุจริตสนามฟุตบอล

จากการศึกษากระบวนการทุจริตสนามฟุตบอลจากข้อมูลทางสี่มุมลชน และกระบวนการดำเนินงานจากข้อมูลทางเอกสารราชการ อาจวิเคราะห์ให้เห็นความบกพร่องได้หลายประการ เช่น ความบกพร่องทางการเมืองที่ปล่อยให้มีการแปรญัตติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2555 ซึ่งขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในขณะนั้น ความบกพร่องทางจริยธรรมที่ผู้รับจ้างได้ปลอมเอกสารและใช้เอกสารปลอมในการเข้าทำสัญญากับโรงเรียน เป็นต้น แต่จากการวิเคราะห์เฉพาะความบกพร่องทางการบริหาร ของผู้บริหารในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียน พบว่ามีความบกพร่องทางการบริหารหลายประการ ดังนี้

4.1 โรงเรียนจัดทำคำของบประมาณปรับปรุงสนามกีฬาพร้อมอุปกรณ์ ตามแบบตัวอย่างที่ผู้ประสานงานของนักการเมืองนำไปให้โดยไม่ได้ศึกษารายละเอียดให้เข้าใจชัดเจน ซึ่งอาจเป็นเพราะโรงเรียนได้รับงบประมาณประจำไม่เพียงพอ จึงยื่นตีรับงบประมาณแปรญัตติเพิ่มเติมจากนักการเมือง หรือโรงเรียนอาจเชื่อว่าคงเป็นโครงการที่ไม่มีการทุจริตแต่อย่างไร รวมทั้งมีโรงเรียนบางแห่งที่ไม่ได้จัดทำคำของบประมาณแต่อาจจะได้ตอบรับข้อเสนอของงบประมาณจากผู้ประสานงานของนักการเมืองเช่นเดียวกัน

4.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดส่งคำของบประมาณปรับปรุงสนามกีฬาพร้อมอุปกรณ์ของโรงเรียน ไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยไม่ได้ตรวจสอบรายละเอียดหรือเปรียบเทียบให้เห็นข้อสังเกตจากการทำคำขอที่เหมือนกันของแต่ละโรงเรียน ซึ่งอาจเป็นเพราะโรงเรียนแต่ละแห่งจัดส่งคำของบประมาณไม่พร้อมกัน หรืออาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประมาทเลินเล่อหรือไม่สนใจในรายละเอียดเนื่องจากคำขอเหล่านั้นอาจจะไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ

4.3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดสรรงบประมาณปรับปรุงสนามกีฬาพร้อมอุปกรณ์ ให้โรงเรียนโดยระบุรายชื่อโรงเรียนตามพื้นที่การเมืองแจ้งความประสงค์ไว้แล้วอย่างชัดเจน ทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่โรงเรียนในสังกัดได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่สามารถเปลี่ยนแปลงงบประมาณไปให้โรงเรียนอื่นซึ่งอาจมีความเหมาะสมมากกว่าได้

4.4 พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ระบุในรายการจัดสรรงบประมาณเป็น ค่าก่อสร้าง-ปรับปรุง ซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งก่อสร้างที่ชำรุดทรุดโทรมที่ประสบอุบัติเหตุ แต่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำเอกสาร “แนวทางการบริหารงบประมาณประจำปี 2555 (งบปรารถติ)” ซึ่งในเอกสารนั้นได้ระบุโดยเปิดกว้างให้ใช้งบประมาณรายการดังกล่าวไปก่อสร้างหรือปรับปรุงสนามกีฬาได้

4.5 เอกสาร “แนวทางการบริหารงบประมาณประจำปี 2555 (งบปรารถติ)” ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำขึ้น ระบุอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ในการบริหารงบประมาณดังกล่าว แต่มีข้อความบางส่วนไม่สอดคล้องกับหนังสือที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแจ้งจัดสรรงบประมาณ และคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ 22/2546 เรื่อง มอบอำนาจเกี่ยวกับการพัสดุ สั่ง ณ วันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 ซึ่งอาจทำให้ผู้เกี่ยวข้องเกิดความสับสน

4.6 โรงเรียนเมื่อได้รับแจ้งการจัดสรรงบประมาณแล้ว ไม่ได้ขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณไปใช้ในการอื่นทั้งที่สามารถขอเปลี่ยนแปลงได้ และเมื่อประสงค์จะปรับปรุงสนามกีฬาพร้อมอุปกรณ์ก็ไม่ได้ใช้แบบแปลนมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ได้จัดทำรายละเอียดการจัดซื้อจัดจ้าง การประกวดราคา การกำหนดราคากลาง แบบแปลน รวมทั้งร่างบันทึกการกำหนดขอบเขตงาน (TOR) ตามแนวทางตัวอย่างในแผ่นซีดีที่ผู้ประสานของนักการเมืองนำไปให้ โดยไม่ได้ตรวจสอบความถูกต้องให้ชัดเจน

4.7 โรงเรียนไม่มีประสบการณ์ในการบริหารงบประมาณลักษณะนี้มาก่อน ประกอบกับแนวทางตัวอย่างในแผ่นซีดีที่ผู้ประสานงานของนักการเมืองนำไปให้ ระบุชื่อเจ้าหน้าที่พัสดุของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในหน้าแรก และอาจทำให้โรงเรียนเชื่อว่ารายละเอียดในแผ่นซีดีทั้งหมดมีความถูกต้องแล้ว จึงดำเนินการตามนั้นและจัดส่งรายละเอียดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้นสังกัด

4.8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้นสังกัดเมื่อได้รับรายละเอียดจากโรงเรียนแล้ว ไม่ได้ตรวจสอบทบทวนความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง โดยอาจเชื่อว่าโรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ตามคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ 22/2546 เรื่อง มอบอำนาจเกี่ยวกับการพัสดุ สั่ง ณ วันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 โดยตรงอยู่แล้ว หรืออาจเชื่อว่าโรงเรียนได้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในเอกสาร “แนวทางการบริหารงบประมาณประจำปี 2555 (งบปรารถติ)” ครบถ้วนแล้ว จึงได้อนุมัติจัดสรรงบประมาณเพื่อให้โรงเรียนดำเนินการต่อไปได้

4.9 โรงเรียนส่วนใหญ่มีบุคลากรจำกัดและไม่มีบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะทาง แต่ได้แต่งตั้งบุคลากรเท่าที่มีอยู่ให้ทำหน้าที่ในทุกขั้นตอนของกระบวนการดำเนินงาน เช่น เจ้าหน้าที่พัสดุ เจ้าหน้าที่ขายเอกสารการประกวดราคา เจ้าหน้าที่รับเอกสารการประกวดราคา เจ้าหน้าที่ดำเนินการประกวดราคา เจ้าหน้าที่ควบคุมการก่อสร้าง เจ้าหน้าที่ตรวจรับการก่อสร้าง เป็นต้น โดยไม่ได้มีการร้องขอหรือให้การสนับสนุนบุคลากรจากหน่วยงานอื่น

4.10 โรงเรียนไม่ได้ตรวจสอบหรือไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะตรวจสอบว่าผู้รับจ้างที่มาซื้อและมายื่นเอกสารการประกวดราคา เป็นผู้รับจ้างกลุ่มเดียวกันหรือมีความเกี่ยวข้องกันหรือไม่ เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งจากโรงเรียน จึงได้ขายและรับเอกสารการประกวดราคาจากผู้รับจ้างที่มีคุณสมบัติถูกต้องทุกราย

4.11 โรงเรียนไม่ได้ตรวจสอบหรือไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะตรวจสอบว่าผู้รับจ้างได้ปลอมเอกสารและใช้เอกสารปลอมในการยื่นประกวดราคาหรือไม่ เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งจากโรงเรียนจึงได้รับเอกสารการประกวดราคา โดยตรวจสอบให้ครบถ้วนตามรายการที่กำหนดเท่านั้น และเชื่อว่าเอกสารทุกรายการมีความถูกต้องแล้ว

4.12 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้นสังกัดไม่ได้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ออกติดตามตรวจสอบการก่อสร้างปรับปรุงสนามฟุตบอลในโรงเรียน ทั้งในระหว่างดำเนินการและก่อนการเบิกจ่ายงบประมาณ โดยมีเพียงการตรวจสอบจากหลักฐาน 0ที่โรงเรียนจัดส่งมาเพื่อการขอเบิกเงินงบประมาณ ทั้งนี้อาจเชื่อว่าโรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ตามคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ 22/2546 เรื่อง มอบอำนาจเกี่ยวกับการพัสดุ สั่ง ณ วันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 โดยตรงอยู่แล้ว หรืออาจเป็นเพราะโรงเรียนไม่ได้รายงานเหตุการณ์ความผิดปกติแต่อย่างใด หรืออาจเป็นช่วงระยะเวลาปลายปีงบประมาณที่บุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่างต้องเร่งรัดการปฏิบัติงานต่าง ๆ อย่างเต็มที่

5. บทสรุป

ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2557 เป็นต้นมา ข้าราชการทุจริตกรณีการก่อสร้างสนามฟุตบอลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยงบประมาณแปดัญติ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ทั้งในจังหวัดนครราชสีมาและอีกหลายจังหวัดในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนทุกประเภททั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ในแทบทุกสำนักรวมทั้งสื่อออนไลน์ ต่างนำเสนอข่าวตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดกระแสความสนใจของประชาชนทั้งในวงการศึกษาและวงสังคมทั่วไปอย่างกว้างขวาง ทำให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือ ป.ป.ช. ได้เข้าไปดำเนินการไต่สวนจนกระทั่งได้มีการชี้มูลความผิดนักการเมือง ผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งผู้รับจ้างและผู้เกี่ยวข้องในข้อหาร่วมกันกระทำการทุจริตในการดำเนินการตามโครงการปรับปรุงสนามกีฬาพร้อมอุปกรณ์ (สนามฟุตบอล) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดนครราชสีมา เป็นจังหวัดแรก และยังมีการดำเนินการไต่สวนผู้เกี่ยวข้องในจังหวัดอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง ภาพรวมของกระบวนการทุจริตดังกล่าวจากข้อมูลของสื่อมวลชน เริ่มจากกลุ่มนักการเมืองได้แปดัญติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 จากนั้นได้ให้ผู้ประสานงานของตนไปติดต่อกับผู้อำนวยการโรงเรียนเป้าหมายเพื่อจัดทำคำขอของงบประมาณ ส่งผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขึ้นไปถึงสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อมานักการเมืองได้ให้สำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณที่นักการเมืองได้แปดัญติไว้แล้ว ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดสรรต่อ ผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ไปถึงสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้จัดจ้างก่อสร้างสนามฟุตบอลตามแบบที่ตนกำหนด แล้วให้ผู้รับจ้างซึ่งเป็นกลุ่มของตนเองเข้าไปยั่วประมูลงานก่อสร้าง ทำให้สนามฟุตบอลไม่ได้มาตรฐานและราคาสูงเกินจริง ส่วนกระบวนการดำเนินงานจากข้อมูลของระบบราชการก็มีความสอดคล้องกัน จากการศึกษาวิเคราะห์ความบกพร่องทางการบริหารจากกรณีการทุจริตสนามฟุตบอล พบว่ามีความบกพร่องหลายประการ ได้แก่ 1) โรงเรียนส่งเอกสารของงบประมาณตามแบบตัวอย่างที่นักการเมืองจัดให้ 2) สพท. ไม่ได้ตรวจสอบรายละเอียดเอกสารของงบประมาณของโรงเรียนก่อนส่งให้ สพฐ. 3) สพฐ. จัดสรรงบประมาณโดยระบุชื่อโรงเรียนตามที่นักการเมืองแจ้งไว้ 4) สพฐ. ให้ใช้งบประมาณก่อสร้างปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียนไปก่อสร้างปรับปรุงสนามกีฬาได้ 5) คำสั่งมอบอำนาจเกี่ยวกับการพัสดุ หนังสือแจ้งจัดสรรงบประมาณ และแนวทางการบริหารงบประมาณไม่สอดคล้องกัน 6) โรงเรียนไม่ได้ขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ ไม่ได้ใช้แบบแปลนมาตรฐาน แต่ใช้แบบตัวอย่างในแผ่นซีดีที่นักการเมืองจัดให้ 7) มีชื่อเจ้าหน้าที่ สพฐ. อยู่ในแผ่นซีดีทำให้โรงเรียนเชื่อว่าแบบตัวอย่างนั้นถูกต้องแล้ว 8) สพท. ไม่ได้ตรวจสอบทบทวนก่อนอนุมัติจัดสรรงบประมาณ 9) โรงเรียนมีบุคลากรจำกัด ไม่มีบุคลากรเฉพาะทาง แต่ไม่ได้ขอสนับสนุนบุคลากรจากหน่วยงานอื่น 10) โรงเรียนไม่ได้ตรวจสอบว่าผู้เข้าประกวดราคาเป็นกลุ่มเดียวกันหรือไม่ 11) โรงเรียนไม่ได้ตรวจสอบว่าผู้รับจ้างได้ปลอมเอกสารและใช้เอกสารปลอมหรือไม่ และ 12) สพท. ไม่ได้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบระหว่างดำเนินการและก่อนเบิกจ่ายงบประมาณ

ถึงแม้ว่าความบกพร่องทางการบริหารดังกล่าวยังรอการพิสูจน์ว่าเกิดจากการสำคัญผิดในข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ เกิดจากการประมาทเลินเล่อ หรือเกิดจากการมีเจตนาร่วมมือกันกระทำการทุจริต แต่ความบกพร่องทางการบริหารเหล่านั้นย่อมเป็นบทเรียนสำคัญสำหรับผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย トラบโด

ที่ประเทศไทยยังต้องมีการพัฒนา ทรานส์นักรการใช้งานใช้จ่ายงบประมาณ นักการเมือง ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้รับจ้าง ก็ยังคงต้องมีอยู่ต่อไป การทุจริตจากกรณีสนามฟุตบอลในครั้งนี้จึงสมควรเป็นกรณีตัวอย่าง เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ศึกษาวิเคราะห์ อันจะเป็นบทเรียนสำคัญที่จะช่วยป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ในลักษณะเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันได้อีกต่อไปในอนาคต

6. รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- คมชัดลึก. (6 มกราคม 2561). *โวย!! คดีทุจริต "สนามฟุตบอล" ถูกดองมา 5 ปี*. คมชัดลึก. <https://www.komchadluek.net/news/308327>
- เดลินิวส์. (27 ธันวาคม 2564). *ครูเอี่ยวปมสนามฟุตบอลโคราชรอดสอบวินัย*. เดลินิวส์. <https://www.dailynews.co.th/news/609088/>
- ไทยพีบีเอส. (25 มิถุนายน 2563). *ผอ.รร.เซ็ง ถูกสั่งคุมมองเอี่ยวทุจริต สนามฟุตบอล*. ไทยพีบีเอส. <https://news.thaipbs.or.th/search?q=ทุจริตสนามฟุตบอล>
- ไทยรัฐ. (2561). *ทุจริตสนามฟุตบอล*. ไทยรัฐ. <https://www.link.in.th/RLTUg>
- มติชน. (16 กันยายน 2564). *65 ครูโคราช เคียด ไม่เป็นอันกินอันนอน ลุ้นคดีทุจริตสนามฟุตบอล*. มติชนออนไลน์. https://www.matichon.co.th/region/news_2943004
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31. (ม.ป.ป.). *รวมเอกสารการดำเนินงานตามโครงการปรับปรุงสนามกีฬาพร้อมอุปกรณ์ (สนามฟุตบอล) ด้วยงบประมาณแปดหมื่นห้าพันบาทถ้วน พ.ศ.2555*. นครราชสีมา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31.
- Isranews. (2564). *สรุป! มหากาพย์คดีฟุตบอล 'วิรัช-เมีย-น้องเมีย' หยุดปฏิบัติหน้าที่ ส.ส.-ไล่ออก ครู 65 คน*. <https://www.link.in.th/ahwTf>
- Pattraporn_a. (7 กรกฎาคม 2564). *ปช.จ่อฟันทุจริตสนามฟุตบอล นักการเมือง-ผอ.โรงเรียน เอี่ยวด้วย! - ช่อง 3*. <http://www.ch3plus.com/news/social/3mitinews/247833>